

Slovenský jazyk a literatúra

Názov ŠkVP	iŠkVP
Názov ŠVP	inovovaný Štátny vzdelávací program pre 2. stupeň ZŠ v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	ISCED 2 – Nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovacie jazyk	Slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vyučovacie predmet slovenský jazyk a literatúra má v systéme školského vzdelávania centrálnu postavenie. Slovenčina je štátnym jazykom v SR a jej kultivované ovládanie zabezpečuje občanom nielen úspešné zvládnutie školského vzdelávania, ale aj ich plnohodnotné uplatnenie v pracovnom zaradení.

Predmet vedie k zvládnutiu pravidiel medzilidskej komunikácie, k zvyšovaniu jazykovej kultúry žiakov, kultúry ich písomných a ústnych jazykových prejavov, k nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku, umeleckým dielam a vedie k rozvíjaniu pozitívneho vzťahu k literatúre, ktorá súvisí s ďalšími druhmi umenia. Literárna výchova rozvíja schopnosti žiakov spoznávať svet a zmocňovať sa ho esteticko-umeleckými prostriedkami. Žiak rozvíja spôsobilosti umelecký text prijať, analyzovať, interpretovať a hodnotiť. Nadobúda čitateľskú zručnosť, schopnosť pracovať s literárnymi žánrami, získavať informácie a autoroch, formulovanie vlastných názorov a umeleckých textoch.

Jazykové znalosti, štylistické a komunikatívne, čitateľské a literárne zručnosti ako súčasť jazykovej kultúry predstavujú základné znaky vyspelosti absolventa základného vzdelávania. Žiaci nadobúdajú také schopnosti a zručnosti, aby sa dokázali orientovať v akejkoľvek komunikatívnej situácii. V jazykovej komunikácii žiak nadobúda zručnosti a kompetencie potrebné na osvojovanie si spisovnej podoby slovenčiny.

Žiak nadobúda schopnosť kultivovane písať, rozprávať a na základe prečítaného alebo počutého textu samostatne sa rozhodovať, nadobúdať kompetencie text analyzovať a kriticky hodnotiť.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom vzdelávania predmetu slovenský jazyk a literatúra je dosiahnuť takú úroveň rečových zručností, aby žiaci zvládli každú komunikatívnu situáciu hovorovú, ale aj odbornú, vhodnú z hľadiska jazykového štýlu, gramatickou a pravopisnou normou v ústnom i písomnom prejave.

Ciele:

- vypestovanie zodpovednosti za vlastné učenie sa
- vypestovať záujem o celoživotné vzdelávanie
- využívanie jazykových a mimojazykových prostriedkov
- viesť k spoznávaniu jazyka
- rozvíjať komunikačné schopnosti
- pestovať lásku k materinskému jazyku

- viesť k spoznávaníu histórie a dejinných súvislostí v jazyku
- rozvíjať estetické cítenie
- pochopiť umeleckú literatúru
- zoznámiť žiakov so súborom diel
- viesť žiakov k vyjadreniu vlastného názoru
- získať základné orientáciu o jazykových štýloch, slohových postupoch a útvaroch
- vedieť sa orientovať v jazykovedných príručkách
- získať prehľad o jednotlivých jazykových rovinách
- komunikovať v spisovnej podobe národného jazyka

3. Výchovné a vzdelávacie stratégie

Kompetencie:

1. *kognitívne a funkčné:*

- rozvíjať kritické myslenie – vytvárať vlastný názor, dokázať formulovať a klásť otázky, vyjadrovať svoj názor, diskutovať o svojom hľadisku
- čítať s porozumením a rozumieť – používať stratégie, vedomosti, a techniky vyžadované v určitej situácii čítania, chápať zmysel textu za pomoci súhrnu vlastných vedomostí a skúseností, rozlišovať podstatné od doplňujúceho, využívať údaje verbálneho a neverbálneho charakteru
- vyjadrovať sa písomne – vytvoriť gramaticky a pravopisne správny text, vytvoriť návyk druhého čítania a mnohonásobnej úpravy textu s cieľom dosiahnuť lepšiu organizáciu myšlienok

2. *osobnostné:*

- byť zvedavý a mať chuť poznať – mať záujem o poznanie seba, ostatných ľudí a reality, kladenie otázok a zisťovať odpovede, zaujímať sa o rôzne problémy, zaujímať sa o nové veci,

3. *sociálne:*

- spolupracovať s druhými – je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych problémoch, je zodpovedný k druhým a berie do úvahy ich potreby a záujmy, je plným členom v tímovej práci, podporuje tímovú snahu, aktívne participuje na triednych a školských aktivitách, plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými, oceňuje schopnosti druhých a čerpá poučenie z toho, čo si druhí myslia, hovoria a robia

4. *komunikačné:*

- optimálne komunikovať – aktívne a so záujmom počúva, má pozitívny vzťah k čítaniu, má odvahu vyjadriť svoj názor, vie prispôbiť svoje vyjadrovanie sa komunikačnej situácii, vie vytvoriť jasný a čitateľný text v danom kontexte
- neverbálne sa vyjadrovať a chápať neverbálnu komunikáciu – vníma dôležitosť neverbálneho spôsobu komunikácie, uvedomuje si reč tela ako súhrn pohybov hlavy a končatín, rozumie významu základných prejavov gestikulácie a mimiky
- aktívne počúva – udržuje s hovoriacim očný kontakt, ruky aj ostatné časti tela má pokojné, vciťuje sa do obsahu hovoreného, kladie doplňujúce otázky, neskáče do reči

5. *kultúrne:*

- vnímať kultúrnu tradíciu svojho jazyka a reči – rozumie obsahom a významom slov a slovných spojení, pozná ľudové rozprávky, povesti, básne, príslovia, porekadlá, uvedomuje so svoju kultúrnu identitu, uvedomuje si svoje kultúrne korene, tradíciu, historický vývoj literárnej kultúry, z literatúry čerpá poučenie, návody na riešenie vlastných problémov

4. Stratégie vyučovania

- metódy ústneho a písomného slovného prejavu
- práca s textom
- práca s učebnicou a slovníkom
- metódy rozvíjania myšlienkových operácií – reprodukcia, aplikácia, analýzy, syntézy, zovšeobecnenie
- metódy prehľbovania vedomostí a zručností
- metódy preverovania vedomostí a zručností – sebahodnotenie, hodnotenie

5. Hodnotenie

Žiak bude v priebehu školského roka hodnotený v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválených MŠ SR.

Žiak je klasifikovaný známkami klasifikačnej stupnice. V jednotlivých ročníkoch je stanovený počet diktátov, slohových prác, vstupná a výstupná písomná práca.

Ročník	piaty
Časový rozsah výučby	
ŠVP	5h/týždeň
ŠkVP	0h/týždeň

5. Hodnotenie

Žiaci sú hodnotení v písomnej a ústnej forme z oblastí jazykových rovín – fonetika, lexicológia, morfológia, syntax a štylistika. Hodnotiacemu obdobiu zodpovedajú výstupy v písomnej forme – 4 diktáty (opakovanie učiva zo 4. ročníka, podstatné mená, prídavné mená, slovesá) a 1 slohová práca - rozprávací slohový postup – rozprávanie s prvkami opisu. Rozsah slohovej práce je 50 – 60 plnovýznamových slov.

V literatúre sa hodnotí jazykový prejav a práca s textom, teoretické vedomosti sú premietnuté do písomnej formy literárnych testov.

6. Učebné zdroje

Učebnice:

- KRAJČOVIČOVÁ, J. a kol.: Slovenský jazyk 5, Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana 2002, ISBN 80-7158-701-X
- KRAJČOVIČOVÁ, J. a kol.: Zbierka úloh a cvičení. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana 2002.
- KRAJČOVIČOVÁ, J. a kol.: Slovenský jazyk pre 5. ročník základných škôl, Bratislava: SPN 2009, ISBN 978-80-10-01787-4

Odborná literatúra:

- KAČALA, J.: Krátky slovník slovenského jazyka. Bratislava: VEDA 1997, ISBN: 80-224-0464-0
- ONDREJOVIČ, S.: Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: VEDA 2000, ISBN: 80-224-0655-4.
- PALEŇČAROVÁ, J. a kol.: Učíme slovenčinu komunikačne a zážitkovo. Bratislava: SPN 2003, ISBN: 80-10-00328-X

- SLIACKY, O.: Slovenskí spisovatelia literatúry pre deti A – L. Bratislava: BIBIANA 2003, ISSN: 1335-7263

7. Obsah vzdelávania

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zvuková stránka jazyka 19	Hlások a spodobovanie Spoluhlásky Predpony Rozdeľovanie slov Melódia vety, dôraz, prízvuk, pauza, interpunkčné znamienka Rytmické krátenie Spoluhláskové skupiny	Diferenciácia hlások - samohlásky, spoluhlásky a dvojhásky Spodobovanie spoluhlások Pravopis vlastných mien Prozodické vlastnosti reči Rozdeľovanie slov na konci riadka Vety podľa postoja hovoriaceho Interpunkčné znamienka v uvádzacej vete a priamej reči Rytmické krátenie Výslovnosť spoluhláskových skupín	Upevniť učivo o hláskach v slovenskom jazyku, upevniť učivo o rytmickej stránke a výnimkách, upevniť a rozšíriť učivo o vlastných menách, oboznámiť sa s priamou rečou, využívať interpunkciu v priamej reči, oboznámiť sa s výslovnosťou spoluhláskových skupín – ich zjednodušenie i nezjednodušenie
Lexikológia 11	Jednovýznamové a viacvýznamové slová, synonymá, homonymá a antonymá, príslovia, porekadlá a prirovnania, odvodené slová, spisovné slová a nárečie, tvorenie slov s opačným významom s predponou ne-, bez-, práca so slovníkmi	Delenie slovnej zásoby na spisovné slová a nárečia, jedno/viacvýznamové slová, slová podľa významu, slovotvorný postup – odvodzovanie, práca s pravopisným, výslovnostným a synonymickým slovníkmi	Rozlišovať významy slov, tvorba nových – odvodených slov, použitie slovníkov
Morfológia 38	Podstatné mená Prídavné mená Zámená, číslovky, slovesá, príslovky, predložky, spojky, citoslovčia	Základné charakteristika slovných druhov, skloňovanie podstatných mien, gramatické kategórie podstatných mien, pravopis pádových prípon, skloňovanie podľa vzorov pod-	Upevňovanie vedomostí o podstatných menách, gramatických kategóriách podstatných mien, prídavných mien, sloves, poznať podstatu zámen, oboznámiť sa so základnými a radovými

Syntax 5	Slovosled Vety podľa postoja hovoriaceho	statných mien, výnimky z rytmického krátenie pri podstatných menách, Akostné prídavné mená, vzory – pekný a cudzí, stupňovanie, gramatické kategórie prídavných mien – akostných Rozoznávanie zámen - zameranie na osobné a prívlastňovacie, zvrätne iba informatívne Jednoduché členenie na základné a radové, bez použitia terminológie Základné charakteristika prísloviek, Plnovýznamovosť sloviac, zvrätne a nezvrätne slovesá, tykanie/vykanie, sloveso byť, Základná charakteristika predložiek – väzba s pádom,	číslovkami, spoznať podstatu prísloviac, predložiek - väzba s pádom, spojok a citosloviac
Sloh 26	Komunikácia Ústny a písomný prejav Rozprávanie Opis Vlastná tvorba slohových prejavov Subjektívna a objektívna komunikácia Práca s médiami Tvorba osnovy Správa a oznámenie	Jednoduchá veta, diferenciácia viet podľa zamerania na hovoriaceho Začiatok rozhovoru, formulácia a kladenie otázok, udržiavanie a záver rozhovoru Názor a argument Umelecký a vecný text Diskusia Koncept Konspekt Rozprávací slohový postup, hlavné znaky, členenie textu na odseky, rozprávanie príbehu, zážitku, rozprávanie podľa obrázkov, jednoduché rozprávanie, idea príbehu, téma, osnova, Opis pracovného postupu, predmetu, obrázka, ospi	Vedieť správne intonovať, používať prozodické vlastnosti reči, vedieť rozlíšiť jednoduchú vetu Vedieť pravopis zámen v liste a na pohľadnici, členiť jednotlivé myšlienky v rámci rozprávania, použiť pri tvorbe rozprávacieho slohového postupu všetky hlavné znaky, vedieť vytvoriť osnovu podľa textu, využiť opis v rozprávaní, použiť prídavné mená pri tvorbe opisu, dodržiavať postupnosť pri opise, Naučiť sa vyjadrovať svoje názory, základné znaky informačného slohového postupu, vedieť tvoriť správu a oznámenie, poznať rozdiely medzi oznámením, správou a pozvánkou,

Literatúra 66	Všeobecne o literatúre Základné literárne druhy a žánre Poézia – lyriky Jej literárne žánre Próza – epické žánre Ľudová a autor-ská rozprávka Divadelná hra Bábková hra Povešť Legenda Komiks Odborná literatúra Kompozícia a štylistika diela Metrika Informácie o autoroch	osoby, Pokus o napísanie vlastného príbehu, rozprávanie s prvkami opisu Informačný slohový postup – správa a oznámenie Krátko oznamy a správy, SMS, pohľadnica, pozvánka, inzerát, plagát, reklama, súkromný list, správa, úvod, jadro, záver Lyrika, epika, dráma, literatúra pre deti, komiks, legenda, povesť, rozprávka, autor, text, čitateľ, divák, ilustrácia, kniha, knižnica, krátke formy ľudovej slovesnosti, verš, strofa, rým, rytmus, nadpis, prirovnanie, zdobenina, ľudové piesne – uspávanky, obradové, vojenské a regrútske, kole-dy, pracovné, žartovné a zbojnícke, Zľudovené piesne, poézia nonsensu, Literárna postava, hlavná a vedľajšia postava, kompozícia diela, dialóg a monológ, literatúra pre deti, členenie rozprávok, dialogizácia textu, bábkohe-rec, animácia, členenie bá-bok, ľudová, miestna, he-raldická a historická po-vest', legenda, komiks – význam obrazov, personifi-kácia, Zberatelia ľudových roz-právok, autori klasických a moderných rozprávok, autori literatúry pre deti a mládež	precvičovať ústny jazy-kový prejav, vedenie a rozvíjanie rozhovoru, pravidlá správania sa pri rozhovore v skupine, správna komunikácie pri telefonickom rozhovore, odhaliť podstatu textu, využiť poznámky a koncept pri učení ostatných predmetov, nacvičovať rolové číta-nie, dialógy, rozvíjať vyjadrovacie schopnosti, Pochopiť členenie litera-túry, vysvetliť pojem viazanej a neviazanej reči, definovať umelecké jazykové prostriedky, definovať formálne stránky básne – rým, verš, poznať rozdiel me-dzi jednotlivými útvarmi ľudovej slovesnosti, nájsť hlavnú myšlienku rozprávky, povesti, le-gendy, nájsť znaky roz-právky, povesti, určiť kompozíciu rozprávky a rozprávača, vedieť rozlíšiť monológ a dialóg, , čítať plynule, nahlas, so správnou vý-slovnosťou, reprodukovať obsah lit. Ukážok, vedieť vysvetliť rozdiel medzi rozprávkou a povest'ou, poznať dru-hy rozprávok a povestí, Poznať literárne spraco-vanie biblického príbe-hu, určiť zázračné a konkrétne javy v ukážke, rozlíšiť hlavnú postavu od vedľajšej, hodnotiť konanie detskej postavy, prostredie, pos-tavy, zreprodukovať dej, navrhnúť iné riešenie

			problému, Vedieť prerozprávať komiks, pokúsiť sa na- kresliť text na komiks, poznať členenie bábok,

Ročník	šiesty
Časový rozsah výučby	
ŠVP	4h/týždeň
ŠkVP	1h/týždeň

5. Hodnotenie

Hodnotenie žiakov je zamerané na syntézu všetkých jazykových rovín. Komunikatívnosť a čistotu jazykového prejavu, schopnosť napredovania a schopnosť pracovať na sebe a sebahodnotiť sa. Písomné práce – 2 slohové práce – statický opis a rozprávací slohový postup - rozprávanie s využitím priamej reči. Počet diktátov 4 - zameraných na učivo - opakovanie z 5. ročníka, vzťahové prídavné mená, zvieracie prídavné mená, prídavné mená privlastňovacie.

6. Učebné zdroje

Učebnice:

- KRAJČOVIČOVÁ J., kol.: Slovenský jazyk 6. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana 2004, ISBN:80-7158-520-3
- KRAJČOVIČOVÁ J., kol.: Zbierka úloh a cvičení. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana 2004, ISBN 80-7158-521-1
- KRAJČOVIČOVÁ, J. a kol.: Slovenský jazyk pre 6. ročník základných škôl, Bratislava: SPN 2009, ISBN 978-80-10-01800-0

Odborná literatúra:

- KAČALA, J.: Krátky slovník slovenského jazyka. Bratislava: VEDA 1997, ISBN: 80-224-0464-0
- ONDREJOVIČ, S.: Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: VEDA 2000, ISBN: 80-224-0655-4.
- PALENČÁROVÁ, J. a kol.: Učíme slovenčinu komunikačne a zážitkovo. Bratislava: SPN 2003, ISBN: 80-10-00328-X
- SLIACKY, O.: Slovenskí spisovatelia literatúry pre deti A – L. Bratislava: BIBIANA 2003, ISSN: 1335-7263

7. Obsah vzdelávania

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zvuková stránka jazyka	Hlások a spodobovanie Spoluhlásky Predpony Rozdeľovanie slov Priama reč Melódia vety Interpunkčné znamienka Rytmické krátenie Spoluhláskové skupiny Hlavný vetný prízvuk, dôraz, prestávka, sila hlasu, tempo reči Výslovnosť cudzích slov	Diferenciácia hlások - samohlásky, spoluhlásky a dvojhásky Spodobovanie spoluhlások Pravopis vlastných mien Prozodické vlastnosti reči Rozdeľovanie slov na konci riadka Vety podľa postoja hovoriaceho Typy viet s priamou rečou Interpunkčné znamienka v uvádzacej vete a priamej reči Výslovnosť spoluhláskových skupín Prízvuk ako prozodická vlastnosť jazyka Výslovnosť slabík de/te, ne/ni, le/li v cudzích slovách	Upevniť učivo o hláskach v slovenskom jazyku, upevniť učivo o rytmickom krátení a výnimkách, upevniť a rozšíriť učivo o vlastných menách, oboznámiť sa s priamou rečou, využívať interpunkciu v priamej reči, oboznámiť sa s výslovnosťou spoluhláskových skupín – ich zjednodušenie i nezjednodušenie Podstata prízvuku a precvičovanie v reči Výslovnosť a podstata slová cudzieho pôvodu
Lexikológia	Slovná zásoba odvodené slová, spisovné slová a nespisovné slová v jazyku, slangové slová a nárečie, zastarané a nové slová v jazyku, tvorenie slov - odvodzovanie a skladanie práca so slovníkmi	Jadro a okraj slovnej zásoby Delenie slovnej zásoby na spisovné slová a nárečia, slangové slová, neologizmy a staré slová, ich podstata, slovotvorný postup – odvodzovanie – prípony a predpony slov, skladanie, práca s pravopisným, výslovnostným a synonymickým slovníkom, výkladový slovník a cudzí slovník, frazeologický slovník	Oboznámenie s pojmami okraj a jadro slovnej zásoby. Tvorenie odvodených slov príponami a predponami a spájanie slov s využitím skladanie ako slovotvorného postupu, použitie slovníkov, práca s mini, vyhľadávanie hesiel a ich význam v praxi
Morfológia	Podstatné mená Prídavné mená číslovky, slovesá, príslovky, predložky, citoslovčia	Základné charakteristika	Upevňovanie vedomostí o podstatných menách,

Syntax 9	Základné vetné členy, holá a rozvitá veta, dvojčlenná veta, sklad	slovných druhov, skloňovanie podstatných mien, gramatické kategórie podstatných mien, pravopis pádových prípon, skloňovanie podľa vzorov podstatných mien, výnimky z rytmického krátenie pri podstatných menách, konkrétnosť a abstraktnosť podstatných mien Vzťahové a privlastňovacie prídavné mená, vzory – pávi, matkin a otcov, gramatické kategórie prídavných mien, stupňovanie prídavných mien, Číslovky – jednoduché členenie, základné a radové, bez použitia terminológie Základné charakteristika prísloviak, druhy prísloviak, stupňovanie Plnovýznamovosť sloviak, zvrtné a nezvrtné slovesá, jednoduchý a zložený slovesný tvar, plno a neplnovýznamové slovesá, Základná charakteristika predložiek – väzba s pádom, vokalizácia	gramatických kategóriách podstatných mien, prídavných mien, stupňovanie prídavných mien, slovesá – zvrtné - nezvrtné, plno a neplnovýznamové, jednoduchý a zložený slovesný tvar, oboznámiť sa so základnými a radovými číslovkami, spoznať podstatu prísloviak, predložiek - väzba s pádom, splývavá výslovnosť predložiek a mien
Sloh 27	Rozprávanie Opis Vlastná tvorba slohových prejavov Subjektívna a objektívna komunikácia Mimojazykové zložky prejavu – využitie produkčných vlastností reči	Základné vetné členy – podmet a prísudok, ich charakteristika, vety a ich členenie podľa kritérií diferenciácie, tvorba viet a analýza prisudzovacieho skladu, úplnosť a neúplnosť dvojčlenných viet, holá a rozvitá veta, Rozprávaci slohový postup – základné znaky a rozprávanie v on-forme , hlavné znaky, členenie textu	Podstata podmetu, druhy podmetov a ich vyjadrenie. Podstata prísudku a druhy, vyjadrenie prísudkov a členenie. Klasifikácia viet a ich podstata. Práca s textom a analýza viet – dvojčlenná veta – úplná a neúplná – podstata podmetu vo vete, rozvitost' viet, holé vety. Vedieť hlavné znaky rozprávacieho slohového postupu a uplatnenie iv praxi, vedieť vytvoriť osnovu podľa textu, ve-

Literatúra 66	Všeobecne o literatúre Základné literárne druhy a žánre Poézia – lyriky Jej literárne žánre Próza – epické žánre Divadelná hra – dramatické umenie Umelecká a dobrodružná literatúra Literárna postava Kompozícia literárneho diela Umelecké jazykové prostriedky Druhy rýmov Bájka Práca s textami	na odseky, rozprávanie príbehu, zážitku, rozprávanie podľa obrázkov, jednoduché rozprávanie, idea príbehu, téma, osnova, rozprávanie s prvkami opisu Opisný slohový postup - opis pracovného postupu – statický a dynamický opis predmetu, obrázka, opis pracovného postupu Pokus o napísanie vlastného príbehu, rozprávanie s prvkami opisu – opis pracovného postupu Členenie literárnych druhov Literárne žánre prislúchajúce literárnym druhom, práca s textom, Literárne žánre lyriky – báseň, krátke formy lyriky Literárne žánre epiky – bájka, báj, filmová rozprávka, poviedka, balada, anekdota – ako krátky vtipný výrok Dráma – divadelná hra a jej základné znaky Pohľad a vnímanie literatúry z estetického hľadiska, znaky dobrodružnej literatúry Literárne postavy – vedľajšie a hlavné Kompozícia textu - diel - vnútorná kompozícia textu – úvod, zápleтка, vyvrcholenie,	dieť tvoriť rozprávanie s prvkami opisu, vedieť tvoriť - statický opis a jeho znaky, opis predmetu, použiť prídavné mená pri tvorbe opisu, dodržiavať postupnosť pri opise, Vedieť tvoriť - dynamický opis pracovnej činnosti. Porovnať dynamický a statický opis. Precvičovať ústny jazykový prejav, vedenie a rozvíjanie rozhovoru, pravidlá správania sa pri rozhovore v skupine,, odhaliť podstatu textu, využiť poznámky a koncept pri učení ostatných predmetov, rozvíjať vyjadrovacie schopnosti s využitím prozodických vlastností reči. Pochopiť členenie literatúry, vysvetliť pojem viazanej a neviazanej reči, definovať umelecké jazykové prostriedky, definovať formálne stránky básne – rým a druhy rýmov, poznať podstatu jednotlivých literárnych žánrov – báseň, bájka, balada, divadelná hra, poviedka, nájsť znaky literárnych žánrov, vedieť definovať umeleckú a dobrodružnú literatúru, ich hlavné znaky, nájsť v textoch kompozíciu, vedieť rozlíšiť monológ a dialóg, čítať plynule, nahlas, cibriť čitateľskú gramotnosť, pracovať s rôznymi

		obrat, rozuzlenie Umelecké jazykové prostriedky - prirovnanie - metafora - epiteton - zdobenina Druhy rýmuv – združený, striedavý, obkročný Analýza literárnych textov	druhmi textov, čítať so správnou výslovnosťou, vedieť vyjadriť svoj názor a postrehy z prečítaného. Rozlíšiť hlavnú postavu od vedľajšej, hodnotiť konanie detskej postavy, prostredie, postavy, zreprodukovať dej, navrhnúť iné riešenie problému,

Ročník	siedmy
Časový rozsah výučby	
ŠVP	4h/týždeň
ŠkVP	0h/týždeň

5. Hodnotenie

Žiak je hodnotený podľa Metodického pokynu č. 7/2009-R z 28. apríla 2009 na hodnotenie žiakov ZŠ známku výborný (1), chválitebný (2), dobrý (3), dostatočný (4), nedostatočný (5) vo všetkých troch zložkách predmetu. Známkou sa hodnotí ústny prejav, písomný prejav a iné formy samostatnej práce žiakov a schopnosti práce žiakov.

V rámci predmetu slovenský jazyk a literatúra sú učebnými osnovami presne stanovené zamerania a počty povinne klasifikovaných kontrolných diktátov a písomných prác (kontrolné slohové práce), ktoré má žiak absolvovať v príslušnom ročníku – 4 kontrolné diktáty zamerané na: opakovanie učiva zo 6. ročníka, pomnožené podstatné mená, číslovky, interpunkcia, 2 kontrolné slohové práce zamerané na: umelecký opis, charakteristiku osoby.

Do hodnotiaceho kritéria spadá komunikatívnosť a čistota jazykového prejavu, schopnosť napredovania a schopnosť pracovať na sebe a sebahodnotiť sa.

Hodnotenie bude rešpektovať žiakove vedomosti a schopnosti, kreativitu, prácu s informáciami, samostatnosť, úspešnosť, spoluprácu.

Predmetom klasifikácie v predmete slovenský jazyk a literatúra sú výsledky, ktoré žiak dosiahol v rámci jednotlivých zložiek predmetu: jazyková, slohová a literárna zložka, ktoré sú v súlade s požiadavkami učebných osnov a vzdelávacích štandardov. Hodnotí sa schopnosť používať osvojené vedomosti, zručnosti a návyky v konkrétnych situáciách.

Predmetom klasifikácie v predmete slovenský jazyk a literatúra je obsahová kvalita a jazyková správnosť odpovede, t. j. rozsah slovnej zásoby, gramatická správnosť, štylistická pôsobivosť a stupeň rečovej pohotovosti. V písomnom (ústnom) prejave má žiak preukázať komplexnosť ovládania spisovného jazyka, mieru tvorivosti a celkovú vzdelanosť a kultúrnosť v miere vychádzajúcej z učebných osnov a vzdelávacích štandardov.

6. Učebné zdroje

Učebnice:

- KRAJČOVIČOVÁ J., kol.: Slovenský jazyk 7. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana 2005, ISBN 80-7158-592-0
- KRAJČOVIČOVÁ J., kol.: Zbierka úloh a cvičení. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana 2004, ISBN
- KRAJČOVIČOVÁ, J. a kol.: Slovenský jazyk pre 7. ročník základných škôl, Bratislava: SNP 2010, ISBN 978-80-10-01840-6

Odborná literatúra:

- KAČALA, J.: Krátky slovník slovenského jazyka. Bratislava: VEDA 1997, ISBN: 80-224-0464-0
- ONDREJOVIČ, S.: Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: VEDA 2000, ISBN: 80-224-0655-4.
- PALENČÁROVÁ, J. a kol.: Učíme slovenčinu komunikačne a zážitkovo. Bratislava: SPN 2003, ISBN: 80-10-00328-X
- SLIACKY, O.: Slovenskí spisovatelia literatúry pre deti A – L. Bratislava: BIBIANA 2003, ISSN: 1335-7263

7. Obsah vzdelávania

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zvuková stránka jazyka 5	Hlásoky Spoluhlásky Prozodické vlastnosti reči Interpunkčné znamienka – pomlčka a spojovník Výslovnosť cudzích slov	Diferenciácia hlások - samohlásky, spoluhlásky a dvojhlásky Prozodické vlastnosti reči Pomlčka Spojovník Vety podľa postoja hovoriaceho Interpunkčné znamienka - pomlčka a spojovník v rámci jednotlivých typov viet Výslovnosť spoluhláskových skupín cudzích slov Výslovnosť slabík de/te, ne/ni, le/li v cudzích slovách	Upevniť učivo o hláskach v slovenskom jazyku, upevniť učivo o rytmickom krátení a výnimkách, osvojiť si podstatu rozdielov interpunkčných znamienok – pomlčka a spojovník – využitie v rámci viet, Výslovnosť a podstata slov cudzieho pôvodu
Lexikológia 15	Slovná zásoba odvodené slová, spisovné slová a nespisovné slová v jazyku, slan-	Jadro a okraj slovnej zásoby Delenie slovnej zásoby na spisovné slová a nárečia,	Upevňovanie vedomostí v rámci pojmov okraj a jadro slovnej zásoby, členenie slovnej zásoby z hľadiska spisovnosti,

Morfológia 33	gové slová a nárečie, zastarané a nové slová v jazyku, domáce a cudzie slová tvorenie slov - odvodzovanie a skladanie, skracovanie práca so slovníkmi Podstatné mená Prídavné mená Zámená Slovesá Číslovky Príslovky, predložky, citoslovčia	slangové slová, neologizmy a staré slová, ich podstata, domáce a cudzie slová, slovtvorný postup – odvodzovanie – prípony a predpony slov, skladanie, práca s výkladovým slovníkom a slovníkom cudzích slov, Základná charakteristika slovných druhov, skloňovanie podstatných mien, gramatické kategórie podstatných mien, pravopis pádových prípon, skloňovanie podľa vzorov podstatných mien, výnimky z rytmického krátenie pri podstatných menách, konkrétnosť a abstraktnosť podstatných mien, pomnožné podstatného mená Vzťahové a privlastňovacie prídavné mená, vzory – pávi, matkin a otcov, gramatické kategórie prídavných mien, stupňovanie prídavných mien Členenie zámen na osobné a zvrtné Číslovky – členenie, základná charakteristika čísloviek, základné a radové, skloňovanie čísloviek Základná charakteristika prísloviiek, druhy prísloviiek, stupňovanie Slovesá - základná charakteristika, kategória sloves-	slov dobového výskytu. Oboznámenie sa s pojмами – domáce a cudzie slová ako slová diferencované podľa pôvodu. Tvorenie odvodených slov príponami a predponami a spájanie slov s využitím skladania ako slovtvorného postupu, skracovanie ako ďalší slovtvorný postup, použitie slovníkov, práca s mini, vyhľadávanie hesiel a ich význam v praxi Upevňovanie vedomostí o podstatných menách, gramatických kategóriách podstatných mien, oboznámenie sa s podstatou pomnožných podstatných mien – rod a skloňovacie vzory, upevňovanie vedomostí prídavných mien, základná charakteristika zámen, sloviiek, poznať a ovládať skloňovanie čísloviek - práca so základnými a radovými číslovkami, určovanie gramatických kategórií čísloviek, upevniť podstatu prísloviiek, predložiek - väzba s pádom, splývavá výslovnosť predložiek a mien, vokalizácia predložiek, charakterizovať spojky ako slová spájajúce slová a vety, základné členenie spojok, ovládanie písania čiarok v rámci vety, neplnovýznamovosť a neohybnosť citosloviiek – ich podstata

Syntax 15	Základné vetné členy, holá a rozvitá veta, dvojčlenná a jednočlenná veta, vetný základ, sklad	ného vidu Základná charakteristika predložiek – väzba s pádom, vokalizácia Základné charakteristika citosloviec	
Sloh 31	Diskusia Umelecký opis Charakteristika osoby Neverbálna komunikácia Príhovor Interview Komunikácia – afektívna, asertívna, pasívna, efektívna Práca s PC - tabuľka Poštové doklady	Základné vetné členy – podmet a prísudok, ich charakteristika, vety a ich členenie podľa kritérií diferenciácie, tvorba viet a analýza prísudzovacieho skladu, úplnosť a neúplnosť dvojčlenných viet, holá a rozvitá veta, jednočlenná veta – vetný základ Podstata diskusie ako prostriedku komunikácie Podstata umeleckého opisu – útvár opisného slohového postupu Ovládať podstatu charakteristiky osoby Neverbálna komunikácia a jej prostriedky - gesto, mimika, proxemika Pravidlá cieleného rozhovoru – interview, podstata príhovoru Aktívna činnosť v rámci komunikácie a jednotlivé formy komunikácie Tabuľka – tvorba tabuľky, náležitosti tabuľky – IKT v slovenskom jazyku Podstata poštových dokladov	Upevňovanie vedomostí o základných vetných členoch - podmet, druhy podmetov a ich vyjadrenie, - prísudku a druhy, vyjadrenie prísudkov a členenie. Klasifikácia viet a ich podstata. Práca s textom a analýza viet – ovládať delenie, tvoriť, určovať a odlíšiť vety podľa členitosti - dvojčlenná veta – úplná a neúplná – podstata podmetu vo vete, jednočlenná veta – vetný základ, rozvitosť viet, holé vety. Pravidlá diskusie a modelové situácie v rámci diskusie Charakteristika umeleckého opisu, tvorba umeleckého opisu Ovládať podstatu charakteristiky osoby a vymenovať druhy – priama, nepriama, vnútorná a vonkajšia Základné znaky neverbálnej komunikácie, jej význam a používanie Poznať podstatu cieleného rozhovoru – interview, formulácie otázok, udržiavanie rozhovoru, Uplatnenie jednotlivých foriem komunikácie v praxi v rámci jednotlivých komunikačných situácií Práca s PC – tvorba a
Literatúra	Všeobecne		

66	o literatúre Základné literárne druhy a žánre Poézia – lyriky Jej literárne žánre Próza – epické žánre Divadelná hra – dramatické umenie Umelecká a náučná literatúra Kompozícia literárneho diela Umelecké jazykové prostriedky Metrika Informácie o autoroch literárnych diel	Všeobecne o literatúre – umelecká a náučná literatúra, poézia a próza, literatúra faktu Literárne druhy – - lyrika – lyrická báseň, epická báseň populárna pieseň, anekdota, aforizmus - epika – dobrodružná novela, román, western, robinsonáda, dievčenský román, biografický román, detektívka, literatúra faktu - dráma – film, televízna a rozhlasová hra Kompozícia literárneho diela – - dejová línia, literárna postava, monológ, dialóg, opis, rozprávanie Umelecké jazykové prostriedky – zdobnenina, metafora, personifikácia, epiteon, prirovnanie, básnická otázka Metrika – - verš, strofa, rým, rytmus, refrén Informácie o autoroch	náležitosti tabuľky, jej základné znaky Vedieť správnane vypísať poštové doklady - sprievodky, korešpondenčný lístok, poštová poukážka, podací lístok a ich význam Definovať pojmy – umelecká a náučná literatúra, podstata prózy ako umeleckej neviazanej reči, podstata poézie – ako umelecká viazaná reč, poznať základnú terminológiu viažucu sa k dráme, vedomosti aplikovať v praxi na jednotlivých literárnych dielach. Definovať a ovládať pojmy – lyrika, epika, dráma a ich jednotlivé literárne žánre – poznať lyrické žánre, vedieť ich zaradiť podľa pôvodu a adresáta, poznať epické žánre – definovať a porovnať základné a odlišné znaky, poznať dramatické žánre – aplikovať vedomosti pri práci s dramatickým textom, práca s literárnymi ukážkami. Sledovať dejovú líniu, rozoznať hlavnú a vedľajšiu postavu literárneho diela, charakteristika postáv v rámci literárneho diela, podstata monológu a dialógu v umeleckom texte, opis a rozprávanie ako kompozičné postupy. Definovať umelecké jazykové prostriedky, samostatne tvoriť jazykové

			umelecké prostriedky. Poznať a charakterizovať literárne pojmy a aplikovať ich v praxi. Identifikovať autorov literárnych diel na základe prečítanej ukážky, literárneho diela.

Ročník	ôsmy
Časový rozsah výučby	
ŠVP	5h/týždeň
ŠkVP	0h/týždeň

5. Hodnotenie

Žiak je hodnotený podľa Metodického pokynu č. 7/2009-R z 28. apríla 2009 na hodnotenie žiakov ZŠ známkou výborný (1), chválitebný (2), dobrý (3), dostatočný (4), nedostatočný (5) vo všetkých troch zložkách predmetu. Známkou sa hodnotí ústny prejav, písomný prejav a iné formy samostatnej práce žiakov a schopnosti práce žiakov.

V rámci predmetu slovenský jazyk a literatúra sú učebnými osnovami presne stanovené zamerania a počty povinne klasifikovaných kontrolných diktátov a písomných prác (kontrolné slohové práce), ktoré má žiak absolvovať v príslušnom ročníku – 4 kontrolné diktáty zamerané na: opakovanie pravopisných zručností z učiva 7. ročníka, pravopis týkajúci sa cudzích slov mužského rodu zakončených na -r a -l + nesklonné cudzie slová, pravopisné zručnosti v oblasti zvieracích podstatných mien, skloňovanie zámen, 2 kontrolné slohové práce zamerané na: slávnostný prejav, životopis.

Do hodnotiaceho kritéria spadá komunikatívnosť a čistota jazykového prejavu, schopnosť napredovania a schopnosť pracovať na sebe a sebahodnotiť sa.

Hodnotenie bude rešpektovať žiakove vedomosti a schopnosti, kreativitu, prácu s informáciami, samostatnosť, úspešnosť, spoluprácu.

Predmetom klasifikácie v predmete slovenský jazyk a literatúra sú výsledky, ktoré žiak dosiahol v rámci jednotlivých zložiek predmetu: jazyková, slohová a literárna zložka, ktoré sú v súlade s požiadavkami učebných osnov a vzdelávacích štandardov. Hodnotí sa schopnosť používať osvojené vedomosti, zručnosti a návyky v konkrétnych situáciách.

Predmetom klasifikácie v predmete slovenský jazyk a literatúra je obsahová kvalita a jazyková správnosť odpovede, t. j. rozsah slovnej zásoby, gramatická správnosť, štylistická pôsobivosť a stupeň rečovej pohotovosti. V písomnom (ústnom) prejave má žiak preukázať komplexnosť ovládania spisovného jazyka, mieru tvorivosti a celkovú vzdelanosť a kultúrnosť v miere vychádzajúcej z učebných osnov a vzdelávacích štandardov.

6. Učebné zdroje

Učebnice:

- KRAJČOVIČOVÁ J., kol.: Slovenský jazyk 8. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana 2006, ISBN 80-7158-685-4
- KRAJČOVIČOVÁ, J. a kol.: Slovenský jazyk pre 8. ročník základných škôl, Bratislava: SNP 2011, ISBN 978-80-10-02039-3

Odborná literatúra:

- KAČALA, J.: Krátky slovník slovenského jazyka. Bratislava: VEDA 1997, ISBN: 80-224-0464-0
- ONDREJOVIČ, S.: Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: VEDA 2000, ISBN: 80-224-0655-4.
- PALENČÁROVÁ, J. a kol.: Učíme slovenčinu komunikačne a zážitkovo. Bratislava: SPN 2003, ISBN: 80-10-00328-X
- SLIACKY, O.: Slovenskí spisovatelia literatúry pre deti A – L. Bratislava: BIBIANA 2003, ISSN: 1335-7263

7. Obsah vzdelávania

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zvuková stránka jazyka 2 h	Hlásky Spoluhlásky Prozodické vlastnosti reči Interpunkčné znamienka – pomlčka a spojovník, apostrof Písanie čiarky v priraďovacom a podraďovacom súvetí.	Diferenciácia hlások - samohlásky, spoluhlásky a dvojhásky Prozodické vlastnosti reči Pomlčka Spojovník Apostrof Interpunkčné znamienka - pomlčka a spojovník v rámci jednotlivých typov viet, apostrof a jeho používanie Písanie čiarky v rámci jednotlivých typov jednoduchých súvetí	Upevniť učivo o hláskach v slovenskom jazyku, upevniť učivo o rytmickom krátení a výnimkách, osvojiť si podstatu rozdielov interpunkčných znamienok – pomlčka a spojovník – využitie v rámci viet, apostrof – vedieť používať Ovládanie písania čiarky v priraďovacom a podraďovacom súvetí
Lexikológia 11 h	Slovná zásoba – expresívne a neutrálne slová, priame a nepriame pomenovania, jednoslovné a viacslovné pomenovania, frazeologizmy, metonymia, bezpríponové	Jadro a okraj slovnej zásoby Delenie slovnej zásoby na expresívne a neutrálne slová, nepriame pomenovania - metafora, metonymia, personifikácia, prirovnanie, jednoslovné a viacslovné pomenovania – združené a frazeologizmy, frazeolo-	Upevňovanie vedomostí v rámci pojmov okraj a jadro slovnej zásoby, členenie slovnej zásoby z hľadiska expresívnosti. Oboznámenie sa s pojmmami – priame a nepriame pomenovania ako slová diferencované podľa významu – vedieť

Morfológia 32	tvorenie slov, práca so slovníkmi Podstatné mená Prídavné mená Zámená Slovesá Číslovky Príslovky, predložky, spojky, častice, citoslovčia	gický slovník, slovtvorný postup – bezpríponové tvorenie slov, práca s frazeologickým slovníkom Základná charakteristika slovných druhov, skloňovanie podstatných mien, gramatické kategórie podstatných mien, pravopis pádových prípon, skloňovanie podľa vzorov podstatných mien, výnimky z rytmického krátenie pri podstatných menách, konkrétnosť a abstraktnosť podstatných mien, zvieracie podstatného mená, skloňovanie cudzích podstatných mien. Vzťahové a privlastňovacie prídavné mená, vzory – páví, matkin a otcov, gramatické kategórie prídavných mien. Členenie a gramatické kategórie zámen - osobné a zvrtné, opytovanie a ukazovacie, určovanie druhov zámen – neurčitých a vymedzovacích Číslovky – členenie, základná charakteristika čísloviek, základné a radové, skloňovanie čísloviek Základné charakteristika prísloviek, druhy prísloviek, stupňovanie Slovesá - základná charak-	charakterizovať metaforu, metonymiu, personifikáciu, prirovnanie, ovládanie členenia slovnéj zásoby na jednoslovné a viacslovné pomenovania – podstata, premena jednoslovného pomenovania na viacslovné a naopak. Bezpríponové tvorenie odvodených slov, použitie slovníkov, práca s mini, vyhľadávanie hesiel a ich význam v praxi Upevňovanie vedomostí o podstatných menách, gramatických kategóriách podstatných mien, oboznámenie sa s podstatou zvieracích podstatných mien – rod a skloňovacie vzory, upevňovanie vedomostí prídavných mien, základné charakteristika zámen, ohybnosť a delenie zámen, poznať a ovládať skloňovanie čísloviek, určovanie gramatických kategórií čísloviek, upevniť podstatu prísloviek, predložiek - väzba s pádom, charakterizovať spojky ako slová spájajúce slová a vety, základné členenie spojok, ovládanie písania čiarok v rámci vety a súvetia, podstata častíc – vyhľadávanie v texte, vedieť odlíšiť častice od prísloviek a predložiek, neplnovýznamovosť a neohybnosť citosloviec – ich podstata

Syntax 21	Základné vetné členy, vetný základ Sklady Vedľajšie vetné členy Viacnásobný vetný člen Jednoduché súvetie a interpunkcia	teristika, neurčité slovesné tvary. Základná charakteristika predložiek – väzba s pádom. Spojky – základné charakteristika – členenie. Častice – základná charakteristika – členenie a používanie. Základné charakteristika citosloviec. Základné vetné členy – podmet a prísudok, vetný základ, ich charakteristika, vedľajšie vetné členy – predmet, príslovkové určenie, prístavok, sklady, druhy jednoduchých súvetí a interpunkcia v nich, podstata viacnásobného vetného člena	Upevňovanie vedomostí o základných vetných členoch - podmet, druhy podmetov a ich vyjadrenie, - prísudku a druhy, vyjadrenie prísudkov a členenie. Ovládanie a určovanie vedľajších vetných členov vo vete – ich charakteristika a členenie, určovanie skladov v rámci viet - priradovací sklad, ovládať podstatu, tvorbu a interpunkciu v rámci jednoduchého priradovacieho a podradovacieho súvetia
Sloh 17	Diskusia Debata Polemika Umelecký opis Slávnostný prejav Úvaha Neverbálna komunikácia Slohové postupy a útvary Prihláška Práca s PC - tabuľka	Podstata diskusie, debaty a polemiky ako prostriedkov komunikácie Podstata a tvorba umeleckého opisu s využitím umeleckých jazykových prostriedkov Podstata slávnostného prejavu – s využitím prostriedkov neverbálnej komunikácie	Pravidlá diskusie a modelové situácie v rámci diskusie, pravidlá debaty a modelové situácie v rámci debaty, pravidlá polemiky a modelové situácie polemiky. Charakteristika umeleckého opisu a jeho tvorba. Charakteristika slávnostného prejavu, tvorba slávnostného prejavu.
Literatúra 66	Všeobecne o literatúre Základné literárne druhy a žánre Poézia – lyrika Jej literárne	Ovládať podstatu úvahy žánru ako výkladového slohového postupu Neverbálna komunikácia a jej prostriedky - gesto, mimika, proxemika Prihláška	Ovládať podstatu pri výkladového postupu pri koncipovaní úvahy. Využitie neverbálnych prostriedkov pri prezentovaní slávnostného prejavu.

	žánre Próza – epické žánre Divadelná hra – dramatické umenie Umelecká a náučná literatúra Kompozícia literárneho diela Umelecké jazykové prostriedky Metrika Informácie o autoroch literárnych diel	Všeobecne o literatúre – umelecká a náučná literatúra, poézia a próza, literatúra faktu Literárne druhy – - lyrika – aforizmus, ľudová, poloľudová a zľudovená pieseň, - epika – poviedka, novela, román – druhy románov, denník, paródia, - dráma – muzikál, film Kompozícia literárneho diela – - monológ, dialóg, vonkajšia a vnútorná kompozícia literárneho diela v rámci jednotlivých literárnych druhov, dejstvo Umelecké jazykové prostriedky – básnická otázka, metonymia Metrika – - druhy rýmov, refrén, rytmus – sylabický veršový systém Informácie o autoroch	Vedieť napísať a pracovať s prihláškou. Zhrnutie vedomostí o jednotlivých slohových postupoch a útvaroch Definovať pojmy – umelecká a vecná literatúra, podstata prózy ako umeleckej neviazanej reči, podstata poézie – ako umelecká viazaná reč, poznať základnú terminológiu viažucu sa k dráme, vedomosti aplikovať v praxi na jednotlivých literárnych dielach. Definovať a ovládať pojmy – lyrika, epika, dráma a ich jednotlivé literárne žánre – poznať lyrické žánre, vedieť ich zaradiť podľa pôvodu a adresáta, poznať epické žánre – definovať a porovnať základné a odlišné znaky, poznať dramatické žánre – aplikovať vedomosti pri práci s dramatickým textom, práca s literárnymi ukážkami. Sledovať dejovú líniu, podstata monológu a dialógu v umeleckom texte, pomenovať rým v jednotlivých ukážkach, v texte identifikovať známe pojmy, Definovať umelecké jazykové prostriedky, samostatne tvoriť jazykové umelecké prostriedky. Poznať a charakterizovať literárne pojmy a aplikovať ich v praxi. Identifikovať autorov literárnych diel na zákla-

			de prečítanej ukážky, literárneho diela.

Ročník	deviaty
Časový rozsah výučby	
ŠVP	5h/týždeň
ŠkVP	0h/týždeň

5. Hodnotenie

Žiak je hodnotený podľa Metodického pokynu č. 7/2009-R z 28. apríla 2009 na hodnotenie žiakov ZŠ známku výborný (1), chválitebný (2), dobrý (3), dostatočný (4), nedostatočný (5) vo všetkých troch zložkách predmetu. Známkou sa hodnotí ústny prejav, písomný prejav a iné formy samostatnej práce žiakov a schopnosti práce žiakov.

V rámci predmetu slovenský jazyk a literatúra sú učebnými osnovami presne stanovené zamerania a počty povinne klasifikovaných kontrolných diktátov a písomných prác (kontrolné slohové práce), ktoré má žiak absolvovať v príslušnom ročníku – 4 kontrolné diktáty zamerané na: opakovanie pravopisných zručností z učiva 8. ročníka, interpunkcia, pravopisné zručnosti z oblasti jednoduchého súvetia, opakovanie pravopisných zručností z učiva 9. ročníka – výstupný diktát, 2 kontrolné slohové práce zamerané na: úvaha, výklad.

Do hodnotiaceho kritéria spadá komunikatívnosť a čistota jazykového prejavu, schopnosť napredovania a schopnosť pracovať na sebe a sebahodnotiť sa.

Hodnotenie bude rešpektovať žiakove vedomosti a schopnosti, kreativitu, prácu s informáciami, samostatnosť, úspešnosť, spoluprácu.

Predmetom klasifikácie v predmete slovenský jazyk a literatúra sú výsledky, ktoré žiak dosiahol v rámci

jednotlivých zložiek predmetu: jazyková, slohová a literárna zložka, ktoré sú v súlade s požiadavkami učebných osnov a vzdelávacích štandardov. Hodnotí sa schopnosť používať osvojené vedomosti, zručnosti a návyky v konkrétnych situáciách.

Predmetom klasifikácie v predmete slovenský jazyk a literatúra je obsahová kvalita a jazyková správnosť odpovede, t. j. rozsah slovnej zásoby, gramatická správnosť, štylistická pôsobivosť a stupeň rečovej pohotovosti. V písomnom (ústnom) prejave má žiak preukázať komplexnosť ovládania spisovného jazyka, mieru tvorivosti a celkovú vzdelanosť a kultúrnosť v miere vychádzajúcej z učebných osnov a vzdelávacích štandardov.

6. Učebné zdroje

Učebnice:

- KRAJČOVIČOVÁ J., kol.: Slovenský jazyk 9., Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana 2007, ISBN 978-80-7158-790-3
- KRAJČOVIČOVÁ, J. a kol.: Slovenský jazyk pre 9. ročník základných škôl a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, Bratislava: SNP 2011, ISBN 978-80-10-02106-2

- Petříková, D. a kol.: Literárna výchova pre 9. ročník základných škôl, Prievidza: Vydavateľstvo Poľana 2002, ISBN 80-89002-47-1
- Petříková, D.: Literárna výchova pre 9. ročník základných škôl a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, Harmanec: VKÚ 2011, ISBN 978-80-8042-626-2

Odborná literatúra:

- KAČALA, J.: Krátky slovník slovenského jazyka. Bratislava: VEDA 1997, ISBN: 80-224-0464-0
- ONDREJOVIČ, S.: Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: VEDA 2000, ISBN: 80-224-0655-4.
- PALENČÁROVÁ, J. a kol.: Učíme slovenčinu komunikačne a zážitkovo. Bratislava: SPN 2003, ISBN: 80-10-00328-X
- SLIACKY, O.: Slovenskí spisovatelia literatúry pre deti A – L. Bratislava: BIBIANA 2003, ISSN: 1335-7263

7. Obsah vzdelávania

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zvuková stránka jazyka 2 h	Hlásky Spoluhlásky Spodobovanie Prozodické vlastnosti reči Výslovnosť slov cudzieho pôvodu Interpunkčné znamienka – pomlčka a spojovník, úvodzovky	Diferenciácia hlások - samohlásky, spoluhlásky a dvojhásky Rozdelenie spoluhlások podľa znelosti Prozodické vlastnosti reči Výslovnosť slov cudzieho pôvodu v slovenčine po jednotlivých spoluhláskach Pomlčka Spojovník Úvodzovky Interpunkčné znamienka - pomlčka a spojovník v rámci jednotlivých typov viet, úvodzovky a ich správny zápis	Upevniť učivo o hláskach v slovenskom jazyku, upevniť učivo o rytmickom krátení a výnimkách, spodobovanie – znelé a neznelé spoluhlásky, prozodické vlastnosti reči a ich využitie v ústnom prejave, výslovnosť slov cudzieho pôvodu po mäkkých a tvrdých spoluhláskach, osvojiť si podstatu rozdielov interpunkčných znamienok – pomlčka a spojovník – využitie v rámci viet, úvodzovky – správny zápis a vedieť ich používať
Lexikológia 11 h	Slovná zásoba a jej členenie – slová podľa expresívnosti, priame a nepriame pomenovania, jednoslovné a viacslovné pomenovania,	Delenie slovnej zásoby na expresívne a neutrálne slová, nepriame pomenovania - metafora, metonymia, personifikácia, prirovnanie, jednoslovné a viacslovné pomenovania – združené a frazeologizmy, domáce a cudzie slová, staré a nové	Upevňovanie vedomostí v rámci pojmov okraj a jadro slovnej zásoby, členenie slovnej zásoby z hľadiska expresívnosti. Upevnenie vedomostí pri pojmoch – priame a nepriame pomenovania

Syntax 21	Základné vetné členy, vetný základ Sklady Vedľajšie vetné členy Viacnásobný vetný člen Jednoduché súvetie a interpunkcia Slovosled Vetosled	pomnožné podstatné mená, skloňovanie cudzích podstatných mien. Akostné, vzťahové a privlastňovacie prídavné mená, vzory – pekný, cudzí, páví, matkin a otcov, gramatické kategórie prídavných mien, stupňovanie prídavných mien, pravopis prídavných mien. Členenie a gramatické kategórie zámen - osobné, opytovacie a ukazovacie, určovanie druhov zámen, gramatické kategórie zámen Číslovky – členenie, základná charakteristika čísloviek, základné a radové, násobné a skupinové, určité a neurčité číslovky, skloňovanie čísloviek Základné charakteristika prísloviek, druhy prísloviek, stupňovanie Slovesá - základná charakteristika, gramatické kategórie – slovesný vid, neurčité slovesné tvary. Základná charakteristika predložiek – väzba s pádom. Spojky – základné charakteristika – členenie, spojky v rámci súvetí Častice – základná charakteristika – členenie a používanie, odlišnosť od iných slovných druhov Základné charakteristika citosloviec. Základné vetné členy – podmet a prísudok, vetný základ, ich charakteristika, vedľajšie vetné členy – predmet, príslovkové určenie, prístavok, prívlastok sklady, druhy jednoduchých súvetí a interpunkcia v nich,	charakteristika zámen, ohybnosť a delenie zámen, poznať a ovládať skloňovanie čísloviek, určovanie gramatických kategórií čísloviek, určovanie gramatických kategórií slovesa, upevniť podstatu prísloviek, predložiek - väzba s pádom, charakterizovať spojky ako slová spájajúce slová a vety, základné členenie spojok, ovládanie písania čiarok v rámci vety a súvetia, podstata častíc – vyhľadávanie v texte, vedieť odlišiť častice od prísloviek, spojok a predložiek, neplnovýznamovosť a neohybnosť citosloviec – ich podstata Upevňovanie vedomostí o základných vetných členoch - podmet, druhy podmetov a ich vyjadrenie, - prísudku a druhy, vyjadrenie prísudkov a

Sloh 17	Súdržnosť textu Zápor v slovenčine Slohové postupy a útvary Odborný opis Úvaha Výklad Úradný životopis Jazykové štýly a ich prostriedky	podstata viacnásobného vetného člena Poradie slov a poradie viet v súvetí Prostriedky súdržnosti textu Členský a vetný zápor v slovenčine Podstata jednotlivých slohových postupov a ich útvarov a ich analýza v rámci jednotlivých typov textu Výkladový slohový postup – výklad a úvaha – objektívnosť a subjektívnosť úvahy Úradný-štruktúrovaný životopis ako výsledok administratívneho štýlu Jazykové štýly a ich prostriedky v rámci textov	členenie. Ovládanie a určovanie vedľajších vetných členov vo vete – ich charakteristika a členenie, určovanie skladov v rámci viet - priraďovací sklad, ovládať podstatu, tvorbu a interpunkciu v rámci jednoduchého priraďovacieho a podrad'ovacieho súvetia Obsahové a jazykové prostriedky súdržnosti textu Vyjadrenie záporu v slovenčine – popretie, odmietnutie – členský a vetný zápor
Literatúra 66	Všeobecne o literatúre Základné literárne druhy a žánre Poézia – lyrika Jey literárne žánre Próza – epické žánre Divadelná hra – dramatické umenie Umelecká a náučná literatúra	Všeobecne o literatúre – umelecká a náučná literatúra, poézia a próza, literatúra faktu Literárne druhy – - lyrika – reflexívna a spoločenská lyrika, óda, sonet - epika – poviedka, novela, román – ge-	Podstata opisného, rozprávacieho, informačného a výkladového slohového postupu a ich útvarov - rozprávanie, opis – dynamický, statický, odborný, umelecký, pozvánka, správa, oznámenie, Ovládať podstatu pri výkladového postupu pri koncipovaní úvahy. Využitie prostriedkov pri tvorbe úradného životopisu s dodržaním povinných častí Vedomostí o jednotlivých jazykových štýloch – náučný, administratívny, publicistický, hovorový, umelecký, rečnícky a ich prostriedky Definovať pojmy – umelecká a vecná literatúra, podstata prózy ako umeleckej neviazanej reči,

	Kompozícia literárneho diela Umelecké jazykové prostriedky Metrika Informácie o autoroch literárnych diel	neračný román, sci-fi, literatúra faktu, historický román, - dráma – komédia a tragédia Kompozícia literárneho diela – - monológ, dialóg, vonkajšia a vnútorná kompozícia literárneho diela v rámci jednotlivých literárnych druhov, dejstvo, literatúra - umelecký a vecná, Umelecké jazykové prostriedky – básnická otázka, metonymia, metafora, epiteton, prirovnanie, personifikácia, anafora, epizeuxa Metrika – - druhy rýmov, sylabický veršový systém, symbol, expresívnosť, odbornosť, Informácie o autoroch	podstata poézie – ako umelecká viazaná reč, poznať základnú terminológiu viažucu sa k dráme, vedomosti aplikovať v praxi na jednotlivých literárnych dielach. Definovať a ovládať pojmy – lyrika, epika, dráma a ich jednotlivé literárne žánre – poznať lyrické žánre, vedieť ich zaradiť podľa pôvodu a adresáta, poznať epické žánre – definovať a porovnať základné a odlišné znaky, poznať dramatické žánre – aplikovať vedomosti pri práci s dramatickým textom, práca s literárnymi ukážkami. Sledovať dejovú líniu, podstata monológu a dialógu v umeleckom texte, pomenovať rým v jednotlivých ukážkach, v texte identifikovať známe pojmy, Definovať umelecké jazykové prostriedky, samostatne tvoriť jazykové umelecké prostriedky. Poznať a charakterizovať literárne pojmy a aplikovať ich v praxi. Identifikovať autorov literárnych diel na základe prečítanej ukážky, literárneho diela.

Hodnotiaca stupnica

Diktáty

Známka	Chyby v diktáte
1	0 – 1 chyba
2	2 – 3 chyby
3	4 – 7 chýb
4	8 – 10 chýb
5	11 a viac chýb

Poznámka:

- Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za 1 chybu. Napr.: **Ríchly** chlapec mal **ríchly** krok.= 1 chyba
- Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezapočítavajú do chýb.

Písomné práce

Známka	Body
1	28 – 26 bodov
2	25 – 21 bodov
3	20 – 14 bodov
4	13 – 9 bodov
5	8 – 0 bodov

Kritéria hodnotenia slohových prác:

Vonkajšia forma (max. 4 body)

Celková úprava

Čitateľnosť • Zreteľné rozlíšenie veľkých a malých písmen, dôsledné dodržiavanie diakritických znamienok. Každé písmeno musí byť jasne identifikovateľné tak, aby nemohlo prísť k jeho zámene za iné písmeno.

Zreteľné grafické členenie odsekov • Na začiatku každého odseku treba začať písať 1, 5 cm až 2 cm od začiatku daného riadka.

Prepísanie práce z konceptu do čistopisu • Práca musí byť za daný časový limit kompletne prepísaná z konceptu do čistopisu; v inom prípade sa nemôže prideliť maximálny počet bodov za vonkajšiu formu.

Čistota textu • Bez škrtenia. V nevyhnutnom prípade majú dať žiaci chybné napísané slovo do okrúhlych zátvoriek a prečiarknuť ho vodorovnou čiarou.

Dodržiavanie okrajov • Vnútorých aj vonkajších; v prípade potreby slová na konci riadkov rozdeľovať.

Dodržiavanie predpísaného rozsahu • Ak žiaci napíšu menej alebo viacej ako je predpísaný rozsah, t.j. zákonite nezískajú maximálny počet bodov za vonkajšiu formu.

Vnútorná forma (max. 20 bodov)

Obsah (max. 4 body)

Dodržanie témy • Práca musí reagovať na všetky kľúčové slová v zadaní, v názve.

Myšlienkové vyústenie • Zakončenie práce, záver.

Kompozícia (max. 4 body)

Uplatnenie zodpovedajúceho slohového postupu • Dodržanie žánrovej formy.

Vnútorná stavba, členenie textu • Členenie do myšlienkových celkov – odsekov vyváženost' jednotlivých častí.

Nadväznosť a logickosť textu • Úvaha – citáty, umelecké prostriedky, vlastné myšlienky a hodnotenie problému. Výklad – vyváženost' argumentácie a sprievodných vysvetlení.

Jazyk (max. 4 body)

Správne využitie slovných druhov • Slovné druhy typické pre daný slohový postup a útvar/žáner.

Morfologická správnosť jazykových prostriedkov • Správne väzby slovíes, správne pádové koncovky a pod.

Syntaktická správnosť jazykových prostriedkov • Správne postavenie prívlastkov, slovosled a pod.

Rôznorodosť, variabilnosť • Rôznorodé syntaktické prostriedky i slovné druhy. Neopakovanie slov. Šírka slovnej zásoby.

Pravopis (max. 4 body)

4 body	0 – 4 chyby
3 body	5 – 8 chýb
2 body	9 – 12 chýb
1 bod	13 – 16 chýb
0 bodov	17 a viac chýb

Štýl (max. 4 body)

Správna štylizácia viet • Zrozumiteľnosť textu ako celku.

Tvorivosť • Tvorivá lexika.

Pútavosť • Podanie zaujímavou, nezvyčajnou formou, ktorá vyvoláva v čitateľovi zvedavosť.

Celkový dojem (max. 4 body)

Celkové vyznenie práce po jej prvom prečítaní.

Práca by nemala obsahovať • Nelogické názory, protispoločenské postoje, neetické názory a iné